

***Raportul Serviciului Fiscal de Stat privind
activitățile de minimizare a practicii de achitare a
salarilor „în plic” și a muncii „la negru” pentru 6
luni ale anului 2023***

Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)

Raportul Serviciului Fiscal de Stat de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru 6 luni ale anului 2023

Activitatea Serviciului Fiscal de Stat este orientată spre realizarea obiectivelor ce-i revin, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației.

Serviciul Fiscal de Stat în vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, în scopul realizării obiectivelor strategice prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90 din 28.02.2023 a întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Prioritatea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este ca acțiunile de conformare voluntară întreprinse să contribuie la majorarea nivelului de respectare a legislației de către contribuabili, astfel încât acțiunile de control să fie reduse la minim.

Astfel, acțiunile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat au fost orientate spre prevenirea și instrumentarea, în cooperare cu organele semnatare ale Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, a cazurilor de utilizare a muncii ”la negru”, respectiv prin desfășurarea controalelor ce au vizat identificarea și sancționarea cazurilor de utilizare a muncii (ne)subdeclarată cât și acțiuni de conformare și informare a contribuabililor.

Prin implementarea activităților de conformare Serviciul Fiscal de Stat își propune crearea unui climat bazat pe încredere și respect reciproc în relația cu contribuabilii și informarea permanentă a contribuabililor privind politica și strategia sa de dezvoltare.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” Serviciul Fiscal de Stat a elaborat Planul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarată ”Declară, Achită Legal Salariul” SFS2023 care va fi implementat pe parcursul anului 2023. Planul de acțiuni ”DALS”SFS2023 pentru anul 2023 prevede acțiuni de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de identificare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. De asemenea, Programul stabilește procedura de monitorizare a contribuabililor cu aplicarea tratamentelor de conformare.

Scopul planului de acțiuni constă în creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Acțiunile de conformare voluntară vor cuprinde patru eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniile de activitate cu risc (activități poștale și de curier, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (inclusiv lenjerie), activități generale de curățenie interioară și domeniul învățământului în sectorul privat), cu aplicarea filtrelor de selectare: numărul salariaților, salariul mediu lunar mai mic de 4 000 lei, volumul livrărilor considerabile pentru A/2022, comparativ cu profitabilitatea redusă sau pierderi.

Monitorizarea contribuabililor selectați ne va permite să identificăm în timp real numărul real al angajaților, fondul de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Astfel, pe parcursul a 6 luni ale anului de gestiune de către Serviciul Fiscal de Stat au fost întreprinse diverse măsuri cu scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne/subdeclarate prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;
- asigurării unui cadru legal legislativ care să contribuie la diminuarea fenomenului muncii la negru și achitarea salariilor în plic, consolidarea metodelor și instrumentelor Serviciului Fiscal de Stat de detectare a cazurilor de utilizare a muncii ne/subdeclarate;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne/subdeclarate.

Obiectivul principal al Planului „Declară Achită Legal Salariul” SFS 2023 reprezintă conformarea voluntară a contribuabililor la declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor legale.

Astfel, în scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarate trimestrial sunt selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat de 4 000 lei angajaților săi și care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

În perioada de referință de către Serviciul Fiscal de Stat au fost examinate 59 petiții recepționate de la cetățeni privind invocarea încălcărilor legislației admise de către angajatori la calcularea plăților salariale și neachitarea de către aceștia a contribuțiilor de asigurări sociale. Din totalul cererilor examinate 2 au fost readresate spre examinare conform competenței Casei Naționale de Asigurări Sociale și 6 petiții la Inspectoratul de Stat al Muncii.

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare:

- efectuarea vizitelor fiscale la 4 457 agenți economici (75 vizite fiscale efectuate de către DDCM și 4 382 vizite efectuate de către DGDF);
- organizate și desfășurate 160 seminare pentru angajați și angajatorii din sectoarele cu risc înalt de neconformare privind aplicarea legislației;

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru 6 luni ale anului 2023, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală).

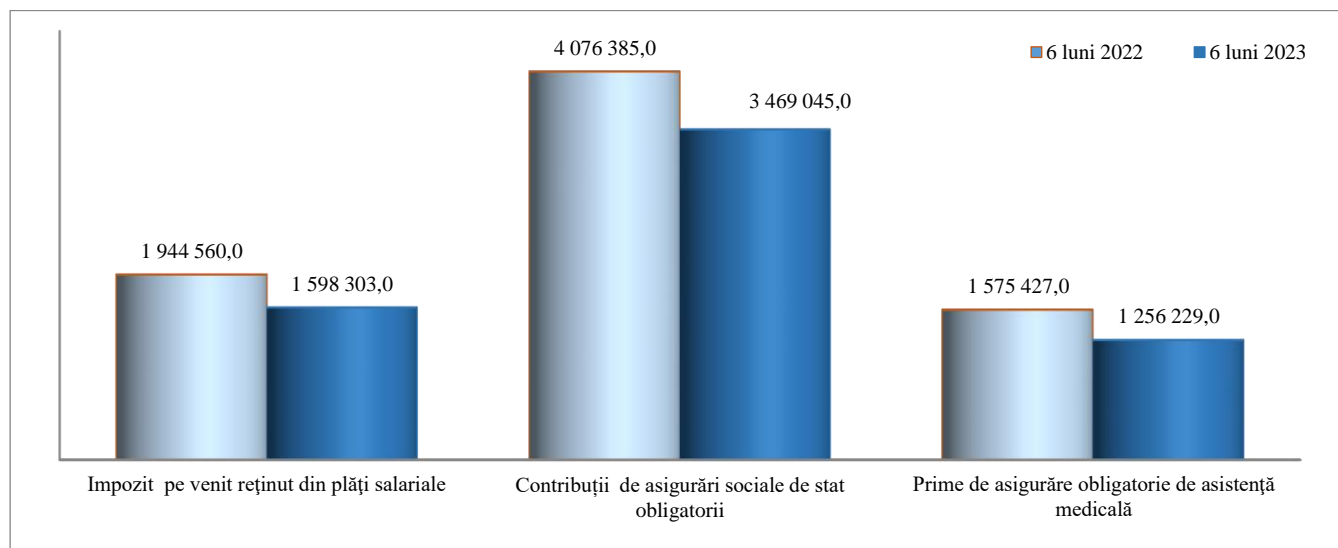
Astfel, au fost adoptate **110 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora.

În consecință, au fost calculate suplimentar la buget obligații aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **10 236 933 lei** din ele achitate **9 467 087 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **1 598 303 lei**;
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **3 469 045 lei**;
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **1 256 229 lei**;
- ✓ penalități și amenzi aplicate în sumă de **3 913 356 lei**.

Tablelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 6 luni ale anului 2023 comparativ cu 6 luni ale anului 2022, lei.

Astfel, pentru 6 luni ale anului 2023 au fost calculate suplimentar la buget obligații fiscale aferente plăților salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de 6 323 577 lei sau cu **1 272 795 lei** mai puțin comparativ cu perioada similară a anului 2022 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit pentru 6 luni ale anului 2023 au fost calculate obligații fiscale în mărime de 1 598 303 lei, în descreștere cu **346 257 lei** comparativ cu perioada similară a anului precedent care constituie 1 944 560 lei;

- suma contribuțiilor de asigurări sociale aferente plăților salariale calculate suplimentar la buget, pentru 6 luni ale anului 2023 constituie 3 469 045 lei, mai puțin cu **607 340 lei** comparativ cu 4 076 385 lei cu 6 luni ale anului 2022;

- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru 6 luni ale anului 2023 constituie 1 256 229 lei, în descreștere cu **319 198 lei** comparativ cu 1 575 427 lei pentru 6 luni al anului 2022.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nereflectarea în deplină măsură/integrală, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Pentru perioada semestrului I a anului 2023 numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost constatate încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare și obligațiilor fiscale aferente) a constituit 110 de cazuri comparativ cu 98 de cazuri pentru perioada similară a anului precedent. Suma obligațiilor suplimentar calculate per caz de control rezultativ constituie pentru semestru I al anului 2023 – 93 063 lei, comparativ cu – 120 120 lei pentru anul 2022.

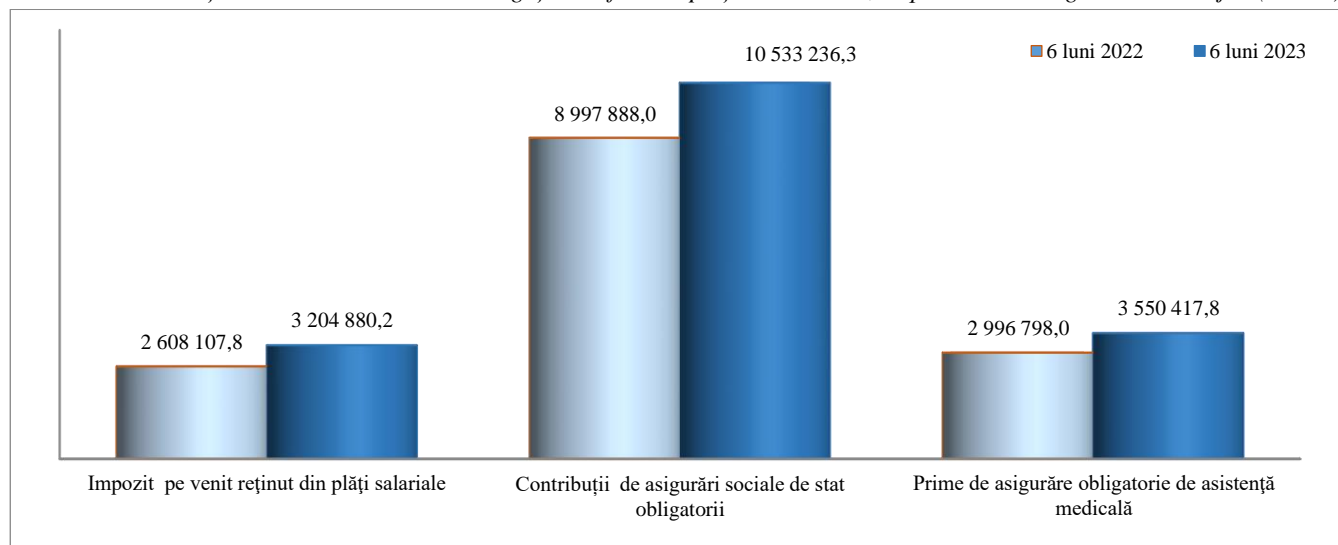
Impactul exprimat procentual al sumelor achitate la buget în rezultatul controalelor fiscale efectuate în raport cu încasările la buget la compartimentele menționate este următorul:

- impozitul pe venit din salariu – 1 979,3 mii lei, ceea ce constituie 0,06% din totalul încasărilor la acest capitol de 3 204 880,2 mii lei;

- bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii – 5 542,5 mii lei, ceea ce constituie 0,05% din totalul încasărilor la acest capitol de 10 533 236,3 mii lei;

- bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 1 945,2 mii lei, ceea ce constituie 0,05% din totalul încasărilor la acest capitol de 3 550 417,8 mii lei.

Tabela nr.2 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos (mii lei)

Astfel, încasările:

✓ la compartimentul impozitul pe venit din salariu, venituri la Bugetul public național administrate de SFS, au înregistrat o creștere cu **22,9%** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 3 204 880,2 mii lei pentru 6 luni 2023 comparativ cu 2 608 107,8 mii lei pentru 6 luni 2022.

✓ la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii, au crescut cu **17,1%** care constituie 10 533 236,3 mii lei pentru 6 luni 2023 comparativ cu 8 997 888,0 mii lei pentru 6 luni 2022;

✓ la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală au crescut cu **18,5%** și care constituie 3 550 417,8 mii lei pentru 6 luni 2023 comparativ cu 2 996 798 mii lei pentru 6 luni 2022.

Subsidiar, dat fiind faptul că acțiunile de conformare sunt în proces de desfășurare continuă, impactul tuturor măsurilor de conformare întreprinse urmează a fi cuantificat începând cu trimestrul III anul 2023.

Acțiunile aplicate de către SFS pentru perioada anului 2023 sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DAL SFS2023.